

Zpráva o šetření ve věci doplatku na bydlení pana A.

Pan A., nar. xxx, bytem xxx, kontaktní adresa xxxx (stěžovatel), mě ve svém podnětu požádal, abych posoudil, zda úřad práce správně vypočítal výši jeho doplatku na bydlení.

A. Shrnutí závěrů

Šetřením jsem zjistil, že **Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Plzni, kontaktní pracoviště Tachov, pochybil při výpočtu doplatku na bydlení stěžovatele.**

Ministerstvo práce a sociálních věcí pochybilo, když rozhodnutí úřadu práce o snížení doplatku na bydlení od prosince 2024 potvrdilo.

B. Skutková zjištění

Vycházel jsem z vyjádření a spisové dokumentace úřadu práce. Z vyjádření úřadu práce plyne, že na základě smlouvy o ubytování užívá stěžovatel jeden pokoj v bytě, platí celkem 8 000 Kč. Pobírá invalidní důchod ve výši 8 617 Kč měsíčně. V bytě bydlí také paní B., která stěžovateli jeden pokoj pronajímá. Ze záznamu o provedeném sociálním šetření ze dne 17. 10. 2024 vyplývá, že jmenovaní spolu nevedou společnou domácnost.

Stěžovatel požádal o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení (žádost ze dne 25. 9. 2024).

Úřad práce přiznal stěžovateli doplatek na bydlení ve výši 3 186 Kč od října 2024, protože od října se stěžovatel zaevidoval do evidence uchazečů o zaměstnání.

Od listopadu 2024 úřad práce doplatek na bydlení snížil na 2 646 Kč, protože stěžovatel získal vyšší příspěvek na živobytí (v odůvodněných nákladech na bydlení zohlednil částku 4 455 Kč).

Od prosince 2024 úřad práce snížil doplatek na bydlení na částku 1 191 Kč, protože úřad práce od pronajímatelky při sociálním šetření zjistil, že stěžovatel platil nájemné za měsíce září, říjen a listopad 2024 ve výši 3 000 Kč. Proti rozhodnutí se stěžovatel odvolal. Ministerstvo práce a sociálních věcí odvolání zamítlo.

Od ledna 2025 úřad práce zvýšil doplatek na bydlení na částku 2 646 Kč, jako odůvodněné náklady na bydlení započítal částku 4 455 Kč.

C. Právní hodnocení

C.1 Výpočet doplatku na bydlení od října 2024

Užívají-li tentýž byt osoby, které nejsou společně posuzované, platí následující pravidla pro určení odůvodněných nákladů na bydlení.¹

¹ Ustanovení § 33a odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

Podle § 8 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi úřad práce určuje výši odůvodněných nákladů na bydlení **podílem všech osob užívajících tentýž byt**, jako kdyby byly tyto osoby společně posuzované, a to bez ohledu na to, jestli tyto osoby o dávku žádají. Vychází přitom ze skutečných nákladů na byt. Ustanovení § 8 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi pak upravuje situaci, kdy příjemce dávky nezná skutečné náklady na bydlení pro celý byt. Úřad práce pak vychází z obvyklých nákladů pro obdobný byt v dané obci, případně z normativních nákladů, když obdobný byt v dané obci není (ustanovení § 8 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Pokud v jednom bytě užívá více osob více forem bydlení, zjišťují se odůvodněné náklady na bydlení vždy podle formy bydlení, kterou užívá žadatel o dávku, ty se rozpočítají v poměru ostatních osob (i když ty užívají jinou formu bydlení).²

Stěžovatel užívá jednu místnost v bytě, v němž bydlí také paní B., která je patrně družstevníkem daného bytu a místnost v bytě stěžovateli podnájímá. Úřad práce při sociálním šetření ověřil, že stěžovatel nevede s paní B. společnou domácnost, a tudíž nejsou osoby společně posuzované.

Úřad práce v případě stěžovatele vycházel ze skutečných nákladů na jednu místnost v bytě (8 000 Kč), které následně upravil na místně obvyklé nájemné jedné místnosti v bytě (tj. 4 455 Kč, vycházel přitom z nájemného místně obvyklého pro malé byty v dané obci). Náklady stěžovatele na energie a služby úřad práce nezohlednil. V prosinci 2024 započítal stěžovateli jenom 3 000 Kč. Úřad práce od pronajímatelky zjistil, že stěžovatel uhradil v měsíci září, říjen a listopad 2024 pronajímatelce částku 3 000 Kč. Na základě toho usoudil, že se výše nájemného stěžovateli za měsíc prosinec 2024 snížila. Nijak si však tuto skutečnost neověřil. Stěžovatel sám žádnou změnu neoznámil, naopak uvedl, že má u pronajímatelky dluh. Z dokumentace vyplývá, že stěžovatel měl předepsané nájemné 8 000 Kč i v prosinci 2024. V lednu 2025 už úřad práce zase vycházel z částky 8 000 Kč a započítal částku 4 455 Kč.

Úřad práce pochybil, když doplatek na bydlení za říjen a listopad 2024 vypočítal s využitím místně obvyklého nájemného počítaného na jednu místnost v bytě. Úřad práce pochybil, když za prosinec 2024 započítal pouze náklady 3 000 Kč.

Správně měl podle § 8 odst. 3 a § 8 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi zjistit skutečné náklady za energie a služby za celý byt a místně obvyklé nájemné za celý byt (nelze použít skutečné nájemné za celý byt, protože paní B. užívá družstevní byt, tedy jinou formu bydlení). Z těchto nákladů za celý byt měl úřad práce udělat podíl připadající na stěžovatele.

Náklady za prosinec 2024 ve výši 3 000 Kč nemohl úřad práce zohlednit, protože stěžovatel měl podle smlouvy hradit 8 000 Kč, výše předepsaného nájemného se nezměnila.

Ministerstvo práce a sociálních věcí pochybilo, když rozhodnutí úřadu práce o snížení doplatku na bydlení od prosince 2024 potvrdilo.

2 BECK, P., GRUNEROVÁ, I., PAVELKOVÁ, M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi: Praktický komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2025-3-31].

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám ředitelce Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Plzni, a ministroví práce a sociálních věcí a žádám je, aby se ke zjištěnému pochybení vyjádřili a informovali mě o přijatých opatřeních k nápravě podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovatelce.

Brno 15. dubna 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)